

Dr. Sik Gotthilf

Jog és igazgatás VI. Igazgatásrendészeti ismeretek

A követelménymodul megnevezése:

Általános őr-és járőrszolgálati feladatok

A követelménymodul száma: 0731-06 A tartalomlelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-008-50

JOG ÉS IGAZGATÁS VI. IGAZGATÁSRENDSZETI ISMERETEK

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

Este 22 óra után nem sokkal a közterületen szolgálatot ellátó járőrök feladatuk teljesítése során egy a közterületen vidám társaságot vesznek észére. Tekintettel arra, hogy az elfogadott mértéknél kicsit hangosabbak, ezért a járőrök a lakóközösség pihenésének biztosítása érdekében figyelmeztetik a társaságot a csendesebb magatartásra. A társaságból egy hölgy hangos megjegyzéssel kommentálta a felhívást és a társaság többi tagjától eltérően folytatta a hangoskodást. A járőrök ismételt figyelmeztetése ellenére a hölgy tovább folytatta a hangoskodást. A járőrök csendháborítás szabálysértése miatti szabálysértési feljelentés megtétele érdekében igazoltatták a hölgyet, valamint a hölgy védelmére kelő fiatalembert. Az igazoltatás során kiderült, hogy a fiatalember harmadik ország állampolgára. A fiatalember útlevéllel rendelkezett, mely úti okmány több mint 5 éve lejárt. Magyarországi tartózkodásának igazolására egy több mint 4 ével lejárt (tanulmányi célú) tartózkodási engedéllyel igazolta. A diákok esetében többször előfordul, hogy az engedélyezett tartózkodáson túl maradnak hazánkban. Az idegenrendészeti feladatok, közé tartozik a jogszerűtlenül hazánkban tartózkodó személyekkel kapcsolatos feladatok ellátása is. Ilyen esetben a járőrnek a helyszínen több olyan feladatot kell elvégeznie, mely az idegenrendészeti feladatok közé sorolható.

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

1. Idegenrendészetről általában

MUNKANYELV

Az idegenrendészeti feladatok hazánk Európai Unióhoz való csatlakozását követően bizonyos mértékben átalakultak, átrendeződtek. A közösségen belül a személyek szabad áramlása valósul meg, mely a korábban kialakult hazai gyakorlattól igen eltért. A közösségen belül a tagállamok állampolgárai egymás országában szabadon minden határellenőrzés nélkül közlekedhetnek. A közösség területére belépő harmadik ország állampolgára továbbra is csak megfelelő kötöttségekkel hagyhatja el a fogadó ország területét és léphet a másik tagállam területére. A tagállamok szuverenitásának egyik kifejezője maradt továbbra az, hogy meghatározhatják, hogy mely külföldi állampolgár léphet be az ország területére, illetve, hogy milyen feltételek megléte esetén és mennyi időre engedi a területén való tartózkodást. Természetesen a jelenlegi belső határokon való ellenőrzés nélküli áthaladás magával hozta azt, hogy több olyan személy tartózkodik illegálisan hazánkban, aki az engedélyezési eljárás (vízum iránti kérelem) miatt nem volt igazán kíváncsi hazánkra. A világban bekövetkező változások, gazdasági és egyéb változások miatt időszakonként megnő a migránsok száma. Magyarországon – mint mindenhol a világ bármely országában – külföldi állampolgár csak a magyar állam által meghatározott előírások szerint tartózkodhat, mozoghat, dolgozhat, telepedhet le, kaphat menedékjogot, stb. Amennyiben a migráns vét a tartózkodás helye szerinti állam ellen úgy a külföldit akár kényszer alkalmazásával is el lehet távolítani az országból. Külföldi állampolgár adott országban való tartózkodásához a fogadó állam engedélye szükséges. Ezt az engedélyt nevezzük vízumnak. Az Európai Unióban a Schengeni egyezmény joganyaga és a AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 810/2009/EK RENDELETE (2009. július 13.) a Közösségi Vízumkódex létrehozásáról (vízumkódex) képezik az Európai Közösséget létrehozó szerződés alapján a beutazási, vízumrendszert. Az Unió tagállamai egymás között megszüntették a vízumkényszert, de a 3 hónapot meghatározott időtartamú tartózkodáshoz már engedélyek, szükségesek. Ezt figyelembe véve az európai közösség tagállamainak állampolgárai egymás országában vízum nélkül tartózkodhatnak. Amennyiben a járőr(járőrök) olyan személyt igazoltatnak, aki az Európai Unió valamely tagállamának állampolgára nem kell vízumot kérni az igazoltattól. Magyarország területére az EGT államok állampolgára vagy érvényes úti okmánnyal, vagy személyazonosító igazolvánnyal jogosult belépni. Magyarország a jogharmonizációs kötelezettségének eleget téve külön szabályozta a térséghez tartozó tagállamok állampolgárainak (szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkezők) és a térséghez nem tartozó államok állampolgárainak (harmadik országbeli állampolgárok) hazánkba történő beutazásának és tartózkodásának szabályait. Ezen államok állampolgáraival kapcsolatosan a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény előírása vonatkoznak. Az Európai Unió külső határait átlépő úgynevezett harmadik ország állampolgárai az Unió területére csak egy egységesen alkalmazott vízumkötelezettség bevezetésével léphetnek be, mely így garantálja a nemkívánatos elemek közösségi határon kívüli tartását. A határokat átlépése során a határon átkelő személynek bizonyítani kell a személyazonosságát, valamint azt, hogy mely ország állampolgára. A harmadik ország állampolgára a három hónapot meghaladó tartózkodás, valamint egyéb Magyarországon végzendő tevékenységéhez érvényes tartózkodási engedéllyel, vízummal kell rendelkeznie. A harmadik országok állampolgáira a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény hatálya vonatkozik.

2. Kiválasztott Európai Uniós idegenrendészeti szabályozások

Schengeni megállapodás

1985. június 14-én a Német Szövetségi Köztársaság és a Francia Köztársaság között a közös határainkon történő ellenőrzés fokozatos megszüntetéséről szóló megállapodás alapozta meg a később Schengeni Egyezményt. A két tagállam egyezményéhez csatlakozott még június 14-én a Belga Királyság, Luxemburgi Nagyhercegség, és a Holland Királyság. A megállapodás alapját az Európai Egységes Okmánnyal módosított Római Szerződések képezték. Ebben a megállapodásban lefektetésre kerültek a "belső határok nélküli térség" alapjai, megteremtve a későbbi egységes rendszert. Ez a rendszer megköveteli többek között a részes tagállamok igen szoros együttműködését, az egységes és minden tag számára elérhető információkat, az egységes beutazási és tartózkodási szabályozást is. A megállapodás az alábbi egységes fogalmakat vezette be:

belső határok : a Szerződő Felek közös szárazföldi határai, belső légi járatokat kiszolgáló repülőterei és olyan tengeri kikötői, amelyek kizárólag a Szerződő Felek területén belüli többi kikötő között közlekedő kompok rendszeres forgalmát szolgálják ki anélkül, hogy az e területeken kívüli egyéb kikötőkben kikötnének;

külső határok : a Szerződő Felek szárazföldi és tengeri határai, valamint repülőterei és tengeri kikötői, amennyiben ezek nem belső határok;

belső légi járat : olyan, kizárólag a Szerződő Felek területéről induló és oda érkező légi járat, amely harmadik állam területén nem végez leszállást;

harmadik állam : olyan állam, amely nem Szerződő Fél;

külföldi : olyan személy, aki az Európai Közösségek egyik tagállamának sem állampolgára;

beléptetési tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzés hatálya alatt álló külföldi : olyan külföldi, akire nézve a 96. cikknek megfelelően figyelmeztető jelzést vittek be a Schengeni Információs Rendszerbe, hogy az illető személy beléptetését megtagadják;

határátkelőhely : a hatóságok által a külső határok átlépésére megnyitott átkelőhely;

határellenőrzés : a határon lefolytatott ellenőrzés, amelyet – minden más októl függetlenül – kizárólag az adott határ átlépésének szándéka vált ki;

fuvarozó : olyan természetes vagy jogi személy, aki vagy amely hivatásszerűen foglalkozik utasok szállításával légi, tengeri vagy szárazföldi úton;

tartózkodási engedély : a Szerződő Felek egyike által kiadott bármilyen típusú engedély, amely a területén való tartózkodásra jogosít. Ez a meghatározás nem foglalja magában a Szerződő Fél területén menedéj jog iránti kérelem vagy tartózkodási engedély elintézésére céljából való tartózkodásra jogosító ideiglenes engedélyt;

menedékjog iránti kérelem : a külső határon vagy egy Szerződő Fél területén belül külföldi személy által írásban, szóban vagy más módon benyújtott kérelem, hogy az 1967. január 31-i New York-i jegyzőkönyvvel módosított, 1951. július 28-i, menekültek jogállásáról szóló genfi egyezménynek megfelelően menekültnek ismerjék el, és hogy ilyen minőségében tartózkodási jogot szerezzen;

menedékkérő : az ezen egyezmény értelmében menedékjog iránti kérelmet benyújtó külföldi személy, akinek kérelméről még nem hoztak végleges határozatot;

menedékjog iránti kérelmek feldolgozása : a menedékjog iránti kérelem vizsgálatára és a határozathozatalra irányuló valamennyi eljárás, ideértve a végleges határozat alapján tett intézkedéseket is, kivéve annak meghatározását, hogy ezen egyezmény értelmében Szerződő Fél dolgozza fel a menedékjog iránti kérelmet.

A Schengeni Megállapodás (továbbiakban Megállapodás) megfogalmazta a harmadik országok állampolgárainak beléptetési feltételeit. Ebben feltételként szerepelt az a kitétel, hogy a belépni óhajtó személy nem jelent semmilyen veszélyt valamely Szerződő Fél közrendjére, nemzetbiztonságára vagy nemzetközi kapcsolataira. A Megállapodás megalapozta a Közösség e témakörben kiadandó későbbi másodlagos jogszabályokat. A Megállapodás végrehajtására 1990. június 19-én született egy egyezmény, mely a Schengeni Egyezmény (továbbiakban Egyezmény) nevet viseli. A kialakítandó rendszer szükségesség tette egy olyan informatikai rendszer kialakítását, mely igen nagy mennyiségű adatot képes tárolni és megfelelő biztonságot nyújt az illetéktelen támadások ellen. A Megállapodás rendelkezett egy a Schengeni Információs Rendszer (SIS) névvel ellátott rendszert. A SIS elnevezésű informatikai rendszer mára már több alkalommal bővítésre, fejlesztésre került. A rendszer tartalmazza a körözéseken kívül azon személyek adatait is, *akikkel szemben beléptetési tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzést* alkalmaztak. Beléptetési tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzéssel azt a személyt látják el, akinek egy adott tagállam területére való beléptetése nem kívánatos. A SIS az alábbi főbb adatkategóriákat tartalmazza: Személyek adatai, tárgyak, járművek adatai. A meglévő rendszerből a rendőrség is adatokat vehet ki. A SIS rendszer továbbfejlesztése, bővítése lehetőséget teremtett a beviendő és onnan kinyerhető adatkategóriák mennyiségének növelésére. (Pl. a figyelmeztető jelzés oka, fényképek, ujjlenyomatok, foganatosítandó intézkedés, a bűncselekmény típusa.) A rendszerből a hazánk területére belépni kívánó, de Magyarország számára nem kívánatos személyek adatai lekérdezhetők egy ellenőrzés alkalmával.

Vízumkódex

A harmadik országok állampolgárainak egységes beutazási és a térségben való tartózkodási szabályozását, mindenféleképpen meg kellett oldani. A határokon történő ellenőrzés és a beutazás egységes elvek alapján történő végrehajtása nélkül egyik tagállam sem érezhetné magát biztonságban. A vámok tekintetében már egy egységes rendszer működik. A vízumok egységes értelmezése, alkalmazása és kiadása csakis rendeletben kerülhet szabályozásra. Jelenleg a 2009-ben elfogadott Vízumkódex néven ismert egységes szabályozást alkalmazzák a tagállamok.

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 810/2009/EK RENDELETE (2009. július 13.) a Közösségi Vízumkódex létrehozásáról. A rendelet az alábbi fogalmakat határozza meg:

1. **„harmadik országbeli állampolgár”** minden olyan személy, aki nem az EK–Szerződés 17. cikkének (1) bekezdése értelmében vett uniós állampolgár;
2. **„vízum”** valamely tagállam által kiadott engedély a következőkre vonatkozóan:
  - a) a tagállamok területén való átutazás vagy a tagállamok területére történő első beutazás napjától számított bármely hat hónapos időszakban három hónapot meg nem haladó, tervezett tartózkodás; HU L 243/4 Az Európai Unió Hivatalos Lapja 2009.9.15. (1) HL L 53., 2008.2.27., 52. o. (2) HL L 53., 2008.2.27., 1. o. (3) HL L 83., 2008.3.26., 3. o. (4) HL L 131., 2000.6.1., 43. o. (5) HL L 64., 2002.3.7., 20. o. (6) HL L 81., 2001.3.21., 1. o.
  - b) a tagállamok nemzetközi repülőtéri tranzitterületén történő áthaladás;
3. **„egységes vízum”** a tagállamok teljes területére érvényes vízum;
4. **„korlátozott területi érvényességű vízum”** egy vagy több – de nem valamennyi – tagállam területére érvényes vízum;
5. **„repülőtéri tranzitvízum”** olyan vízum, amely egy vagy több tagállami repülőtér nemzetközi tranzitterületén történő áthaladásra érvényes;
6. **„vízumbélyeg”** a vízumok egységes formátumának meghatározásáról szóló, 1995. május 29–i 1683/95/EK tanácsi rendelet (1)
7. **„elismert úti okmány”** olyan úti okmány, amelyet egy vagy több tagállam a vízumok beillesztése céljából elismer;
8. **„vízum beillesztésére szolgáló külön lap”** az érintett tagállam által el nem ismert úti okmányok birtokosai részére a tagállamok által kiadott vízumok beillesztésére szolgáló egységes formátumú űrlap, az érintett tagállam által el nem ismert úti okmányok birtokosai részére a tagállamok által kiadott vízumok beillesztésére szolgáló űrlapok egységes formátumáról szóló, 2002. február 18–i 333/2002/EK tanácsi rendeletben (2) meghatározottak értelmében;
9. **„konzulátus”** valamely tagállam diplomáciai képviselete vagy konzuli képviselete, amely vízumkiadásra jogosult, és amelyet hivatásos konzulátusi tisztviselő vezet a diplomáciai kapcsolatokról szóló 1963. április 24–i Bécsi Egyezmény értelmében;
10. **„kérelem”** vízum iránti kérelem;
11. **„kereskedelmi közvetítő”** adminisztratív szolgáltatásokat nyújtó magánvállalkozás, közlekedési vállalat vagy utazási iroda (utazásszervező vagy ügynök).

3.A szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásának és tartózkodásának főbb szabályai

Magyarországon külföldi állampolgár csak szabályozott keretek között tartózkodhat. Ez nem jelenti azt, hogy az ország területére való belépés pillanatától az ország területének elhagyásáig folyamatosan előírások mentén tartózkodhat egy külföldi állampolgár. Az Európai Unió (továbbiakban térség) létrehozta az ellenőrzés nélküli határokat. Ettől a pillanattól kezdve a térségben tagállamában tartózkodó nem tagállami állampolgárok tartózkodási jogosultsága kettős értelmet kapott. E keretet figyelembe véve történt meg a témában a hazai jogi szabályozás változtatása. 2007-től kezdődően szétvált a térség állampolgárainak (mint Uniói Állampolgár) és a harmadik országok állampolgárainak hazánkban történő tartózkodásának szabályai. Egyrészt a térség tagállamainak állampolgárai szabadon mozoghatnak a térség többi tagállamának területén, szabadon utazhatnak, vállalhatnak munkát és a velük utazó hozzátartozóikra is speciális szabályok vonatkoznak. A térségen kívüli államok állampolgárai csak engedéllyel utazhatnak, vállalhatnak munkát a térségben. E kettősséget figyelembe véve született meg 2007-ben a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény (továbbiakban törvény). Ez szabályozza a térség állampolgárainak beutazási, tartózkodási feltételeit.

A törvény nem alkalmazható a magyar menekültügyi hatóság által menekültként elismert, illetve ideiglenes vagy kiegészítő védelemben részesített személyre. Ez tehát azt jelenti, hogy a térség egy egységes politikai képződmény, mely tagállami között állampolgáraik vonatkozásában nem lehet szó menekült kérdésről.

Magyar állampolgárok vonatkozásában a törvénynek vannak rendelkezési, amikor is a nem magyar állampolgárságú magyar állampolgár családtagjairól, eltartóról, stb. rendelkezik.

Általánosságban három hónap az az időintervallum, ameddig a térség állampolgára mindenféle bejelentés, engedély nélkül tartózkodhat hazánkban. A tartózkodás feltétele érvényes úti okmány, vagy személyazonosító igazolvány megléte. Természetesen a harmadik országbeli hozzátartozónak megfelelő érvényes tartózkodási vízummal kell rendelkeznie.

Tehát egy igazoltatás alkalmával, amennyiben megállapításra kerül, hogy a térség állampolgára lejárt okmánnyal tartózkodik hazánkban, úgy vele szemben rendőr 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról (továbbiakban: szolgálati szabályzat) 54. § felhatalmazása alapján idegenrendészeti eljárást kezdeményez.

Amint látható három hónap az a határidő, melyen túl már csak érvényes tartózkodási engedély birtokában tartózkodhat a térség állampolgára is hazánkban. A térség állampolgára számára három hónapot meghaladó tartózkodás esetén regisztrációs igazolást, az állandó tartózkodás esetében állandó tartózkodási kártyát állít ki kérelemre a hatóság. A harmadik országbeli hozzátartozó három hónapot meghaladó tartózkodást követően az ország elhagyásánál köteles felmutatni a tartózkodási engedélyt.

A külföldiek szabad mozgását, tartózkodását köz- és nemzetbiztonsági, közrendi és közegészségügyi okból lehet korlátozni. Már a határforgalmi ellenőrzés során meg lehet tagadni a külföldiek beléptetését, amennyiben nem teljesíti a törvényben meghatározott beutazási feltételeket, illetve beutazási vagy tartózkodási tilalom hatálya alatt áll. Beléptetés megtagadása esetén a térség állampolgárát, illetve családtagjait vissza kell irányítani

- a) annak az országnak a területére, ahonnan érkezett,
- b) annak az országnak a területére, amely visszafogadni köteles,
- c) annak az országnak a területére, ahol szokásos tartózkodási helye van, vagy
- d) bármely más államba, ahova beutazhat.

A visszairányítást határozatban kell elrendelni és ellene nincs helye fellebbezésnek.

A beutazási és tartózkodási tilalom elrendelése általában három évig terjed, mely felülvizsgálatot követően tovább is fenntartható.

A bíróság által elrendelt kiutasítást szintén a hatóság tartja nyilván.

Az idegenrendészeti kiutasítás alapja lehet

- közegészségügyi ok - közegészségügyi hatóság kezdeményezésére-,
- aki a Magyar Köztársaság területének elhagyására vonatkozó kötelezettségének az előírt határidőn belül nem tett eleget,
- akinek a beutazási vagy a tartózkodási joga nem áll fenn, de aki ennek ellenére a beutazási vagy a tartózkodási joga igazolása céljából az eljáró hatóság előtt hamis adatra vagy valótlan tényre hivatkozott.

A törvény az idegenrendészeti kiutasítás kapcsán az alábbi tiltásokat tartalmazza:

41. § (1) Az idegenrendészeti kiutasítás elrendelésével együtt egy évnél nem rövidebb és öt évnél nem hosszabb időtartamú beutazási és tartózkodási tilalmat kell elrendelni.

(2) Ha a kiutasítást közegészségügyi okból rendelik el, a beutazási és tartózkodási tilalom időtartamára a közegészségügyi hatóság javaslatot tesz.

(3) Az e törvény szerinti kiutasítással együtt elrendelt beutazási és tartózkodási tilalom időtartamát a kiutasítás végrehajtásának napjától kell számítani.

(4) A kiutasítással együtt elrendelt beutazási és tartózkodási tilalom indokoltságát a kiutasítás végrehajtásának napjától számított két év elteltével kérelemre felül kell vizsgálni.

(5) A beutazási és tartózkodási tilalom elrendelésének nincs helye, ha

a) a kiutasításra azért kerül sor, mert a visszairányítást – a visszairányított személynek fel nem róható okból – nem lehetett végrehajtani, vagy

b) a kiutasítást kiskorúval szemben rendelték el.

42. § (1) Az idegenrendészeti kiutasítás nem rendelhető el azzal az EGT-állampolgárral, illetve azzal a családtaggal szemben, aki

a) több mint tíz éve jogszerűen tartózkodik a Magyar Köztársaság területén, vagy

b) kiskorú, kivéve, ha a kiutasítás a kiskorú érdekében történik.

(2) A kiutasításról az e törvény szerinti adatkezelő szervet értesíteni kell.

43. § Az idegenrendészeti kiutasítás nem alkalmazható olyan bűncselekmény elkövetése miatt, amelynek elbírálása során a bíróság nem rendelt el kiutasítást.

44. § A 40. § (2) bekezdésben meghatározott esetben a kiutasítást elrendelő határozat meghozatala előtt a következő szempontokat kell mérlegelni:

a) az elkövetett cselekmény jellege és súlya,

b) az érintett személy életkora, egészségi állapota,

c) az érintett személy családi körülményei, a családi kapcsolat fennállásának időtartama,

d) az érintett személy gyermekeinek száma és életkora, a velük való kapcsolattartás módja és gyakorisága,

e) amennyiben van olyan másik állam, ahol a családi együttélés folytatása nem ütközik jogi akadályba, azoknak a nehézségeknek a számbavétele, amelyekkel a családtagoknak kellene szembenézniük, ha annak az államnak a területén kényszerülnének letelepedni,

f) az érintett személy gazdasági helyzete,

g) az érintett személy magyarországi tartózkodásának időtartama,

h) az érintett személy társadalmi és kulturális integrációja, illetve a származási országgal fennálló kapcsolatainak szorossága.

45. § (1) Az önállóan elrendelt beutazási és tartózkodási tilalom hatálya alatt álló EGT-állampolgár vagy családtag kizárólag az elrendelő hatóságnak a bíróság kezdeményezésére kiadott hozzájárulásával utazhat be a Magyar Köztársaság területére.

(2) Az eljáró hatóság a kiutasítással együtt elrendelt beutazási és tartózkodási tilalom hatálya alatt álló EGT-állampolgár vagy családtag beutazását a kiutasítást elrendelő határozat bírósági felülvizsgálata során a bíróság előtt történő megjelenés céljából engedélyezi, ha a bíróság az érintettet megjelenésre kötelezi, vagy azt lehetővé teszi.

Az idegenrendészeti kiutasítás elleni jogorvoslatok a törvényben kerültek meghatározásra, bírósági út áll rendelkezésre ennek érvényesítéséhez.

4. Harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó előírások

Ezt a területet a 2007. évi II. törvény a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szabályozza. A harmadik országbeli állampolgárok számára is biztosítja hazánk az ország területén való tartózkodást. A harmadik országbeli állampolgárok nemcsak dolgozni, letelepedni, tartósan tartózkodni akarnak hazánkban, hanem esetenként különböző okokból menekülnek hazájukból, s nálunk akarnak véglegesen letelepedni. A harmadik országbeli állampolgár beutazásának és tartózkodásának során sok olyan információt, adatot kell beszerezni, értékelni, melyek alapján döntést a hazánkba történő beutazás megengedhető. Hazánk több országgal kötött egyezményt a vízummentesség területén. Ezen országok állampolgárai külön engedélyezési eljárás nélkül léphetnek hazánk területére. A beutazás elsődleges feltétele természetesen az érvényes úti okmány megléte, mely igazolja a belépni szándékozó állampolgárságát(hontalanságát), személyazonosságát. E személyekkel szemben is a vízumkódexben meghatározottak figyelembe vételével történik meg a három hónapos vízum kiadása. Az ország szuverenitása szeletének egy részéről való lemondást jelenti az, hogy a három hónapot meg nem haladó tartózkodás esetére a térség más tagállamának vízumkiadására feljogosított diplomáciai, vagy konzuli szervezete is adhat ki a Magyar köztársaság nevében vízumot. Ez a jogosultság természetesen a viszonyosság alapján hazánkat is megilleti. Mint látható e törvény estében is megjelenik a három hónapos határidő, mint egy választóvonal. A törvény a három hónapot meghaladó tartózkodás engedélyezésének általános feltételeinek az alábbiakat írja elő:

13. § (1) Három hónapot meghaladó tartózkodás céljából az a harmadik országbeli állampolgár utazhat be, illetve három hónapot meghaladó időtartamig az a harmadik országbeli állampolgár tartózkodhat a Magyar Köztársaság területén, aki

a) rendelkezik érvényes úti okmánnal;

b) rendelkezik

ba) három hónapot meghaladó tartózkodásra jogosító vízummal,

bb) tartózkodási engedéllyel,

bc) bevándorlási engedéllyel,

bd) letelepedési engedéllyel,

be) ideiglenes letelepedési engedéllyel,

bf) nemzeti letelepedési engedéllyel vagy

bg) EK letelepedési engedéllyel;

c) rendelkezik a vissza- vagy továbbutazáshoz szükséges engedéllyel;

d) igazolja beutazása és tartózkodása célját;

e) a Magyar Köztársaság területén rendelkezik szálláshellyel vagy lakóhellyel;

f) tartózkodása teljes időtartamára rendelkezik a lakhatását és megélhetését, valamint a kiutazás költségeit is biztosító anyagi fedezettel;

g) az egészségügyi ellátások teljes körére biztosítottnak minősül, vagy egészségügyi ellátásának költségeit biztosítani tudja;

h) nem áll kiutasítás vagy beutazási és tartózkodási tilalom hatálya alatt, illetve beutazása és tartózkodása nem veszélyezteti a Magyar Köztársaság közbiztonságát, nemzetbiztonságát vagy közegészségügyi érdekeit;

i) nem áll beutazási és tartózkodási tilalmat elrendelő SIS figyelmeztető jelzés hatálya alatt.

A három hónapot meghaladó tartózkodás estében a kérelmező által benyújtott kérelem alapján az alábbi vízumtípusok adhatók ki.

14. § (1) Három hónapot meghaladó tartózkodásra jogosító vízum:

a) tartózkodási engedély átvételére jogosító vízum, amely egyszeri, tartózkodási engedély átvétele céljából történő beutazásra és legfeljebb harminc napos tartózkodásra jogosít a Magyar Köztársaság területén;

b) szezonális munkavállalási vízum, amely egyszeri vagy többszöri beutazásra és három hónapot meghaladó, de legfeljebb hat hónapos szezonális munkavállalási célú tartózkodásra jogosít;

c) nemzeti vízum, amely – nemzetközi szerződés alapján – többszöri beutazásra és három hónapot meghaladó időtartamú tartózkodásra jogosít a Magyar Köztársaság területén.

(2) A három hónapot meghaladó tartózkodásra jogosító vízum érvényességi ideje:

a) az (1) bekezdés a) és b) pontjában meghatározott vízum esetén legfeljebb egy év,

b) az (1) bekezdés c) pontjában meghatározott vízum esetén legfeljebb öt év.

Mint minden az Ország diszkrecionális jogkörébe tartozó ilyen döntés esetében, akár ellenőrzés, akár egyéb más okra visszavezethetően a vízumok meghatározott ideig érvényesek, meghatározott időre biztosítanak tartózkodást hazánk területén. Ezek letelte előtt a tartózkodás meghosszabbítása iránti kérelmet kell benyújtani. Amennyiben a harmadik országbeli állampolgár érvényes tartózkodási vízummal, vagy nemzeti vízummal rendelkezik, s az ebben szereplő tartózkodási idő letelt jogosult tartózkodási engedélyre. A tartózkodási engedély három hónapot meghaladó és legfeljebb kettő évi határozott időtartamú tartózkodásra jogosít hazánk területén. A három hónapot meghaladó tartózkodási engedélyek igen széles körben teszik lehetővé a harmadik ország állampolgárainak hazánk területén történő tartózkodását. Alábbi okok alapozzák meg a tartózkodási engedélyek kiadását:

- Családi együttélés biztosítása céljából, Keresőtevékenység folytatása céljából, Tanulmányi célból, Kutatás céljából, Humanitárius célból (hontalan, befogadott, stb.), Hivatalos célból, Látogatás céljából, Gyógykezelés céljából, Önkéntes tevékenység folytatása céljából.
- Törvényben meghatározott esetekben a hatóságoknak ideiglenes tartózkodási engedélyt kell kiállítaniuk. Az ilyen engedély jellemzője, hogy nem hosszabbítható meg és határideje igazodik a kiadása alapjául szolgáló eljáráshoz.

A törvény szabályozza a harmadik országok állampolgárai esetében a letelepedés kérdéskörét, eljárási szabályait.

A hazánkban huzamosabb ideje tartózkodó harmadik országok állampolgára kérheti a letelepedést. A letelepedés a tartózkodási engedéllyel rendelkezők számára jogszabályokban őket megillető jogok mellett megilletik továbbá az Alkotmányban és további jogszabályokban meghatározott jogok és határozatlan idejű tartózkodásra jogosít. A letelepedések figyelemmel az Európai Unió jogszabályaira is az alábbiak lehetnek:

Ideiglenes letelepedési engedély, Nemzeti letelepedési engedély, EK letelepedési engedély,

A harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó rendészeti szabályok

Eddigiekben szó volt arról, hogy a harmadik ország állampolgárai számára milyen lehetőségeket biztosít hazánk területén való tartózkodásra. Most következzen az a rész, amikor valamilyen okból nem kívánatos akár csak a beléptetés, vagy a már bent tartózkodók további hazánkban való tartózkodódása a harmadik ország állampolgárának. Az alábbi rendészeti intézkedések hozhatók mindazon személyekkel szemben, akik jelenléte hazánkban nem kívánatos:

A beléptetés megtagadása és a visszairányítás, Kötelezés a Magyar Köztársaság területének elhagyására, Az idegenrendészeti kiutasítás és a beutazási és tartózkodási tilalom, A bíróság által elrendelt kiutasítás végrehajtása.

A beléptetés megtagadása és a visszairányítás

A harmadik országok állampolgárainak hazánk területére történő beléptetése megtagadható, a vízumkódex előírásainak figyelembe vételével. A beléptetés megtagadásáról a határforgalmat ellenőrző hatóság határozatban rendelkezik. A határozat ellen fellebbezésnek helye nincs. A beutazást megtagadottat vissza kell irányítani. A visszairányítást a törvény az alábbiakban fogalmazza meg.

40. § (1) A határforgalmat ellenőrző hatóság a három hónapot meg nem haladó időtartamú tartózkodás céljából beutazni kívánó harmadik országbeli állampolgár államhatáron történő beléptetését a Schengeni határ-ellenőrzési kódex rendelkezései alapján megtagadja, és – érdekeinek figyelembevételével – visszairányítja

a) annak az országnak a területére, ahonnan érkezett;

b) annak az országnak a területére, amely a harmadik országbeli állampolgárt visszafogadni köteles;

c) annak az országnak a területére, ahol a harmadik országbeli állampolgár szokásos tartózkodási helye van;

d) bármely más államba, ahova a harmadik országbeli állampolgár beutazhat.

(2) Ha a beléptetés megtagadására azért került sor, mert a harmadik országbeli állampolgár beutazási és tartózkodási tilalom hatálya alatt áll, az e törvény alapján kiadott vízum érvénytelen.

(3) A beléptetés megtagadásával szemben fellebbezésnek nincs helye.

41. § (1) A visszairányítás végrehajtásának biztosítása érdekében a harmadik országbeli állampolgár köteles

a) legfeljebb nyolc óráig a tovább- vagy visszainduló járművön tartózkodni,

b) legfeljebb hetvenkét óráig a határterület, vagy – amennyiben légi úton érkezett – legfeljebb nyolc napig a repülőtér meghatározott helyén tartózkodni, illetve

c) a visszaszállításra köteles szállító vállalat egy másik induló járatára átszállni.

Kötelezés a Magyar Köztársaság területének elhagyására

A harmadik ország állampolgára jogszerűen tartózkodik hazánkban, de a tartózkodásra a továbbiakban már nem jogosult. Ebben az esetben a tartózkodási engedélyt visszavonó határozatban kell az Ország elhagyására kötelezni a harmadik ország állampolgárát.

5. Rendőri feladatok

Az idegenrendészeti feladatok során, mivel azok személyes szabadságot korlátoznak, személyes adatok kezelése történik meg ezért ezt törvénynek kell szabályoznia.

1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről

A rendőrség számára az idegenrendészeti tevékenység végzésének szabályait a rendőrségi törvény szabályozza. E törvény az alábbi főbb megfogalmazásokat tartalmazza a határőrizettel, idegenrendészettel kapcsolatban:

1. § (1) A Magyar Köztársaság Rendőrségének (a továbbiakban: Rendőrség) feladata a közbiztonság és a közrend védelme, valamint az államhatár őrzése, a határforgalom ellenőrzése és az államhatár rendjének fenntartása.

(2) A Rendőrség a közbiztonság és a közrend védelme, valamint az államhatár őrzése, a határforgalom ellenőrzése és az államhatár rendjének fenntartása körében az e törvényben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében:

...j) ellátja a rendkívüli állapot, a megelőző védelmi helyzet, a szükségállapot, a veszélyhelyzet és az Alkotmány 19/E. §-ában meghatározott helyzet, katasztrófa vagy katasztrófa veszélye esetén a hatáskörébe utalt rendvédelmi feladatokat, továbbá rendkívüli állapot idején, az Alkotmány 19/E. §-ában meghatározott esetben közreműködik az államhatárt fegyveresen vagy felfegyverkezve átlépő személyek kiszorításában, illetve elfogásában és lefegyverzésében;

k) őrzi az államhatárt, megelőzi, felderíti, megszakítja az államhatár jogellenes átlépését;

l) ellenőrzi az államhatáron áthaladó személy- és járműforgalmat, a szállítmányokat – ide nem értve a Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló 2913/92/EGK rendeletében meghatározott vámellenőrzést –, valamint végzi a határátléptetést, továbbá biztosítja a határátkelőhelyek rendjét;

m) irányítja a határesemények kivizsgálásával megbízott magyar szervek tevékenységét, felügyeli az államhatár felmérésével, megjelölésével, a határjelek felújításával kapcsolatos munkák végzését;

n) megteszi az államhatár rendjét közvetlenül veszélyeztető konfliktushelyzet és a tömeges méretű migráció kezeléséhez szükséges intézkedéseket, továbbá elhárítja az államhatár rendje ellen irányuló erőszakos cselekményeket;

o) elvégzi a részére törvényben vagy kormányrendeletben megállapított, valamint az Európai Unió kötelező jogi aktusából vagy nemzetközi szerződésből eredő egyéb feladatokat.

33. § (1) A rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt,

...f) aki az ország területén jogellenesen tartózkodik.

(5) Nemzetközi szerződés rendelkezése alapján elfogott, illetőleg előállított külföldi személy személyi szabadsága legfeljebb az abban meghatározott időtartamig korlátozható.

Idegenrendészeti intézkedés

35. § (1) A Rendőrség nemzetközi szerződés alapján végrehajtja a személyek államhatáron történő átadását, átvételét, valamint más államok között átadásra kerülő személyeknek az átadás helyére kíséreléssel történő átszállítását, valamint részt vesz az Európai Unió tagállamai által közösen, kíséreléssel végrehajtott hazatérésekben.

(2) A Rendőrség az idegenrendészeti hatáskörben elrendelt személyes szabadságot korlátozó kényszerintézkedéseket a tranzitterületen is alkalmazhatja.

Határforgalom-ellenőrzés

35/A. § (1) A Rendőrség a határátlépésnek az Európai Unió kötelező jogi aktusaiban és jogszabályokban meghatározott feltételeit ellenőrzi, ennek során jogosult az államhatár átlépésére jelentkező személyek személyazonosságát megállapítani, úti okmányát ellenőrizni, a személy tárgyait és járművét átvizsgálni.

(2) A Rendőrség a tranzitterületen is jogosult a tranzitterületen tartózkodó személyek személyazonosságát megállapítani, az úti okmányukat ellenőrizni, a tranzitterületre történő be- és kilépés, valamint az ott tartózkodás jogszerűségét ellenőrizni.

(3) A Rendőrség a határforgalom ellenőrzése során engedélyezi a határátlépés jogszabályban meghatározott feltételeivel rendelkező személyek határátlépését, illetve megtagadja a határátlépés feltételeivel nem rendelkező személyek határátléptetését.

A rendelkezések egyrészt magát a klasszikus személyekkel szembeni ellenőrzések végrehajtását és a jogellenes magatartást tanúsító személlyel szembeni személyes szabadság korlátozását, másrészt a határátlépés során történő ellenőrzést fogalmazza meg a jogszabály. Természetesen már a az Európai Unió tagságunk kapcsán jelentkező szabályozások előírásait is végre kell hajtani. A személyek kilétének megállapítása kezdőlépés a későbbi esetleges idegenrendészeti intézkedésekhez. A rendőrségi törvény csak az egyik kerete a rendőri tevékenységnek. Az Unió és a harmadik országok állampolgárai hazánkban meghatározott keretek között, tartózkodhatnak hazánkban. Amennyiben a megszabott tartózkodási előírásokat megsértik, úgy ellenük a meghatározott idegenrendészeti intézkedéseket lehet elkezdeni, illetve folytatni, majd az eljárást határozattal lezárni. A rendőr a külföldiek ellenőrzés során az ellenőrzött személyt le kell ellenőrizni azért, hogy az igazoltatott személy Magyarország és az Európai Unió területén valóban jogszerűen tartózkodik. Az igazoltatás végrehajtására az általános eljárási szabályok vonatkoznak. Amennyiben az ellenőrzést követően rendőri intézkedés válik szükségessé, úgy azt is az általános szabályok betartásával kell végrehajtani.

Az Európai Unió kötelezettségei alapján az alábbi esetekben kell a helyszínen intézkedő rendőrnek meggyőződni arról, hogy valóban a SiS rendszerben lévő adatok vonatkoznak az igazoltatottakra. Tehát figyelmeztető jelzés, vagy találat esetén le kell ellenőrizni az adatokat helyességét és azt, hogy valóban az igazoltatott személy az aki a rendszerben szerepel.

Európai vagy nemzetközi elfogatóparancs esetén.

Beutazási és tartózkodási tilalom esetén.

Eltűnt személy megtalálása esetén.

Terheltként vagy tanúként körözött személy megtalálása esetén.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

Tanulmányozza a Schengeni joganyagot.

A vízumkódexből gyűjtse ki a különböző típusú vízumokat. Gyűjtse ki az irodalomjegyzékben megadott hazai jogszabályokból a külföldiek ellenőrzésének főbb szempontjait.

Próbálja meg napi eseményekből összeszedni az elmúlt egy hónap hazánkban történt külföldiekkel kapcsolatos eseményeket.

Tanulmányozza a Lisszaboni szerződéssel módosított az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Közösséget létrehozó szerződés:

- I. fejezet I. Cím,
- 20. cikk,
- 21. cikk,
- 26. cikk,
- 45. cikk – 55. cikk,
- 77. cikk – 80. cikk előírásait.

Tanulmányozza a hazai idegenrendészettel foglalkozó szervezetek jogszabályokban meghatározott főbb feladatait.

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. Írásban határolja el a Belső és külső határ fogalmi elemeit.

MUNKANYELV

A large rectangular area with a yellow border containing horizontal lines for writing. A large, semi-transparent watermark reading 'MUNKANYELV' is oriented diagonally across the page.

MEGOLDÁSOK

1. feladat

1. „belső határok”:

a) a tagállamok közös szárazföldi határai, beleértve az álló, vagy folyóvizeken áthaladó határokat is;

b) a tagállamok belső légi járatok indítására és fogadására szolgáló repülőterei;

c) a tagállamok tengeri, folyami és tavi kikötői, amelyek rendszeres kompjárat céljára szolgálnak;

2. „külső határok”: a tagállamok szárazföldi határai, beleértve az álló, vagy folyóvizeken áthaladó határokat, tengeri határokat és repülőtereket, folyami, tengeri és tavi kikötőket, amennyiben ezek nem belső határok;

IRODALOMJEGYZÉK

A Lisszaboni szerződéssel módosított az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Közösséget létrehozó szerződés

Az Európai Unió alapjogi chartája

Egyezmény Szövetségi Köztársaság és a Francia Köztársaság kormányai között a közös határaiton történő ellenőrzések fokozatos megszüntetéséről szóló, a Benelux Gazdasági Unió államai, a Németországi 1985. június 14-i SCHENGENI MEGÁLLAPODÁS VÉGREHAJTÁSÁRÓL

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 562/2006/EK RENDELETE (2006. március 15.) a személyek határátlépésére irányadó szabályok közösségi kódexének (Schengeni határ-ellenőrzési kódex) létrehozásáról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2008. július 9-i 767/2008/EK RENDELETE a vízuminformációs rendszerről (VIS) és a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumokra vonatkozó adatok tagállamok közötti cseréjéről (VIS-rendelet)

A TANÁCS 2002. november 28-i 2002/946/IB KERETHATÁROZATA a jogellenes be- és átutazáshoz, valamint a jogellenes tartózkodáshoz történő segítségnyújtás elleni küzdelem büntetőjogi keretének megerősítéséről

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2008/115/EK IRÁNYELVE (2008. december 16.) a harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról

1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről

2001. évi XVIII. törvény a személy- és tárgykörözésről

2007. évi I. törvény a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról

2007. évi II. törvény a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról

168/1999. (XI. 24.) Korm. Rendelet a személyazonosító igazolvány kiadásáról és nyilvántartásáról

113/2007. (V. 24.) Korm. Rendelet a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény végrehajtásáról

114/2007. (V. 24.) Korm. Rendelet a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény végrehajtásáról

26/2007. (V. 31.) IRM rendelet a kitoloncolás végrehajtásának szabályairól

52/2007. (XII. 11.) IRM rendelet a menekültügy szervezeti rendszeréről

62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról

15/2010. (OT 8.) ORFK utasítás a Rendőrség idegenrendészeti tevékenységét támogató szakrendszer működtetéséről

21/2008. (OT 11.) ORFK utasítás az illegális migrációval összefüggő jogsértések kezelésével kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtására

15/2010. (OT 8.) ORFK utasítás a Rendőrség idegenrendészeti tevékenységét támogató szakrendszer működtetéséről

A(z) 0731-06 modul 008-as szakmai tankönyvi tartalomeleme felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
52 861 02 0000 00 00	Határrendész
52 861 06 0010 52 01	Határrendészeti-rendőr
52 861 06 0010 52 02	Közrendvédelmi-rendőr

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:
12 óra

MUNKANYAG

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1-2008-0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.

Telefon: (1) 210-1065, Fax: (1) 210-1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató